

Познания за морската среда 2020

МОРСКИ ДАННИ И НАБЛЮДЕНИЕ
ЗА ИНТЕЛИГЕНТЕН И УСТОЙЧИВ
РАСТЕЖ

Europe Direct е услуга, предназначена да ви помогне да намерите отговори на въпросите, които си задавате за Европейския съюз.

**Единен безплатен номер (*):
00 800 6 7 8 9 10 11**

(*) Някои мобилни оператори не разрешават достъп до номера, започващи с 00 800, или могат да таксуват тези обаждания.

Допълнителна информация за Европейския съюз можете да намерите в интернет (<http://europa.eu>).

В края на изданието ще намерите библиографско каре.

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз, 2010 г.

ISBN 978-92-79-16443-9
doi:10.2771/58344

© Европейски съюз, 2010 г.
Възпроизвеждането е разрешено при посочване на източника.

Снимка на корицата: Картографиране на морското дъно чрез използване на оборудване за светлинно откриване и измерване на разстояние (LIDAR) (залива Clew, Ирландия), © Marine Institute

Printed in Belgium

ОТПЕЧАТАНО НА БЯЛА БЕЗХЛОРНА ХАРТИЯ

Европейска комисия

Познания за морската среда 2020

Морски данни и наблюдение за интелигентен
и устойчив растеж

Съобщение на Комисията до Европейския парламент и до Съвета

Европейска мрежа за наблюдение и данни за морската среда

Оценка на въздействието
Резюме

Работен документ на службите на Комисията

Генерална дирекция „Морско дело и рибарство“

Увод

Стратегията „Европа 2020“ отчита, че познанията представляват движеща сила за иновациите, които от своя страна са условие за постигане на устойчив и интелигентен растеж. В контекста на морската икономика значителна част от тези познания се основава на наблюденията върху ритмите и цикличността на моретата. Събраната чрез наблюдения информация обаче може да генерира познания и иновации, само ако европейските инженери и учени са в състояние да откриват, използват, групират и прилагат данните по ефективен и бърз начин, което засега невинаги е възможно.

Инициативата „Познания за морската среда 2020“ на Комисията има за цел да осигури достъп до морски данни от различни източници, да подпомогне тяхното групиране и използване за цели, различни от първоначално планираните. Това ще доведе до три съществени ползи.

На първо място ще се повиши ефективността на всички частни организации, публични органи и изследователи, които понастоящем използват морски данни. Ще бъдат изразходвани много по-малко време и усилия за групиране и обработка на несъвместими данни от разнородни източници.

На второ място инициативата ще доведе до откриването на нови възможности и тласък в иновациите в областта на морската икономика. Уверена съм, че повсеместният и надежден достъп до прецизни морски данни ще позволи на европейските предприятия да предлагат непознати до момента продукти и услуги.

На трето място ще се понижи неяснотата в познанията относно поведението на моретата и океаните, като от това ще спечелят не само хората, които живеят и работят в морето и по крайбрежието. Климатът на планетата зависи от движението на водните маси в океаните. По-добрите познания за морската среда не са достатъчен фактор за точното прогнозиране на това колко сурови или меки ще бъдат сезоните в бъдеще, но все пак са необходимо условие. В този смисъл по-добрите познания за морската среда могат да помогнат за приспособяването на Европа към изменението на климата.

Консорциуми с участието на европейски организации вече работят по създаването на прототип на Европейска мрежа за наблюдение и данни за морската среда (EMODnet), което ще улесни достъпа до данни за ограничен брой морски басейни от страна на публични и частни организации, нуждаещи се от такава информация. Освен данни потребителите могат да теглят информация за надеждността на измерванията. Посочени са също така пропуските в мрежите за наблюдение.

Новите мерки, които предлагаме, ще помогнат за по-пълноценното използване на водните ресурси, съставляващи 71 % от земната повърхност. Мерките включват съгласуван набор от действия в различни области на политиката на ЕС, поради което тази инициатива представлява конкретен пример за ползата от тепърва прощаждатата интегрирана морска политика на ЕС.

Мария Даманки
Европейски комисар по морско дело и рибарство

Познания за морската среда 2020

Морски данни и наблюдение за интелигентен
и устойчив растеж

Съобщение на Комисията до Европейския парламент и до Съвета

COM(2010) 461

Съдържание

1.	Контекст	7
2.	Настоящи предизвикателства	8
3.	Цели	8
4.	Разработване на наличните инструменти на ЕС	9
4.1.	Директиви на ЕС	9
4.2.	Рамка за събиране на данни за рибните ресурси (DCF)	10
4.3.	Инициатива за глобален мониторинг на околната среда и сигурността (GMES)	10
4.4.	Обща информационна система за околната среда (SEIS) и WISE-Marine	10
4.5.	иг-EMODnet	11
4.6.	Агенции на ЕС и на държавите-членки	12
4.7.	Данни за крайбрежията	12
4.8.	Предложения за подобряване на съществуващите инструменти	13
5.	Към оперативна архитектура на морските данни	15
6.	Направляване на процеса	17
7.	Срокове	17

1 | Контекст

Познанието е двигател на устойчивия растеж във взаимозависимата глобална икономика, поради което е основен фактор за постигането на интелигентен растеж в Европейския съюз в съответствие със стратегията „Европа 2020“⁽¹⁾. Подобряването на познанията за моретата и океаните, които съставляват 71 % от повърхността на нашата планета, е един от трите междусекторни инструмента на интегрираната морска политика на ЕС⁽²⁾. Познанията за морската среда могат също да спомогнат за осъществяването на другите два инструмента — по-добро пространствено планиране и интегрирано морско наблюдение. Прогнозирането на мащабите на бъдещите изменения на океанските системи, тяхното въздействие върху човешката дейност и последиците от измененията в човешкото поведение върху океана е невъзможно, ако не бъде разбран начинът на функциониране на системата както днес, така и в миналото. Познанията са необходими за постигането на добро състояние на околната среда на морските води в съответствие с Рамковата директива за морска стратегия, която е екологичният стълб на интегрираната морска политика. Познанията са основен компонент в плана на ЕС за интегриране на мореплавателските и морските изследвания⁽³⁾, и подпомагат Програмата в областта на цифровите технологии⁽⁴⁾.

Изграждането на познания за морската среда започва с наблюдение на моретата и океаните. Данните от тези наблюдения се събират и анализират с оглед създаването на информация

и познания. Впоследствие познанията могат да бъдат използвани за постигане на интелигентен и устойчив растеж, за оценка на здравето на морската екосистема или за защита на крайбрежните общности.

Настоящото съобщение засяга най-вече първите два етапа от веригата — събирането и групирането на данни, тъй като публичната информация представлява преди всичко публично благо, от което могат да се възползват широк кръг заинтересовани страни, докато различните приложения на данните изискват специализиран подход, който може да бъде упражнен чрез пазарни механизми или чрез целеви инициативи на политиките. Поради причини, свързани със субсидиарността, събирането на данни е отговорност най-вече на държавите-членки. ЕС има потенциал да добави допълнителна стойност на етапа на събиране на данни поради необходимостта да се осигури съгласуваност между държавите и между различните потребителски общности.

В заключенията на Съвета относно интегрираната морска политика от 16 ноември 2009 г.⁽⁵⁾ Комисията бе призована да отправя предложения за подобряване на употребата на научни познания. Настоящото съобщение, отговарящо на този призив, изтъква необходимостта от координиран подход към събирането и групирането на морските данни, и предлага план за действие, чрез който различните мерки на политиките на ЕС ще допринасят за изграждането на цялостна стратегия за постигане на тази цел.

- 1 Европа 2020, Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, 3.3.2010 г., COM(2010) 2020.
- 2 Интегрирана морска политика за Европейския съюз, Брюксел, 10.10.2007 г., COM(2007) 575 окончателен.
- 3 Европейска стратегия за мореплавателските и морските изследвания: Съгласувана рамка на Европейското научноизследователско пространство в подкрепа на устойчиво използване на океани и морета, Брюксел, 3.9.2008 г., COM(2008) 534 окончателен.
- 4 Програма в областта на цифровите технологии за Европа, 19.5.2010 г., COM(2010) 245.
- 5 Заключения на Съвета относно интегрираната морска политика, 2973 заседание на Съвета, Брюксел, 16 ноември 2009 г.

2 | Настоящи предизвикателства

Понастоящем по-голямата част от морските данни, чиято годишна стойност е над 1 милиард EUR⁽⁶⁾, и които се събират самостоятелно или съвместно от публични институции в държавите-членки на ЕС, са подчинени на конкретна цел — например експлоатиране на морските ресурси, гарантиране на безопасното корабоплаване, контрол на съгласуваността с нормативната уредба или проверка на научни хипотези. Както бе потвърдено в общественото допитване⁽⁷⁾ обаче, обработката или прилагането на тези данни са свързани с редица трудности. Потребителите се

затрудняват да идентифицират съществуващите вече данни. Има ограничения върху достъпа, използването и многократното използване на данните. Другите затруднения са свързани с непълнотите в стандартите, форматите и номенклатурата, липсата на информация относно точността на данните, ценовата политика на някои доставчици и недостатъчната времева или пространствена разделителна способност. Вследствие на това е пропусната възможността за разработване на нови иновативни продукти и услуги, основани на тези данни⁽⁸⁾.

3 | Цели

В контекста на настоящото съобщение са формулирани три цели, насочени към подобряване на познанията за морската среда:

1. Намаляване на оперативните разходи и загубите за потребителите на морски данни, което ще доведе до следните резултати:
 - ще се помогне на частния сектор да стане по-конкурентоспособен в условията на глобалната икономика и да посреща предизвикателствата, свързани с устойчивото развитие;
 - ще се повиши качеството на публичното вземане на решения на всички равнища;
 - ще се даде гласък на морските научни изследвания.
2. Повишаване на конкуренцията и иновациите сред еднократните и многократните потребители на морски данни чрез разширяване и ускоряване на достъпа до съгласувани морски данни с проверено качество.

3. Намаляване на неопределеността в познанията за океаните и моретата, с което ще се осигури по-солидна основа за управление на бъдещите промени.

Тези цели пряко подпомагат някои от водещите инициативи в стратегията „Европа 2020“, сред които са „Съюз за иновации“, „Европа за ефективно използване на ресурсите“ и „Индустриална политика за ерата на глобализацията“.

Умерените оценки показват, че печалбите от създаване на интегрирана мрежа, която да замени сегашната фрагментирана система за морско наблюдение, ще бъдат от порядъка на 300 милиона EUR годишно⁽⁹⁾. По-рационалното използване на морските данни не само ще подобри ефективността за съществуващите потребители на такива данни, но също така ще предостави нови възможности за иновации и растеж.

6 Приблизителна оценка, направена в оценката на въздействието за настоящото съобщение.

7 Работен документ на службите на Комисията „Инфраструктура за морските данни — резултат от обществено допитване“, 22.1.2010 г., SEC(2010) 73 окончателен.

8 По-добрите познания за местообитанията по морското дъно биха оказали положително влияние например върху проучванията за нови продукти в медицината или в преработвателната промишленост.

9 В оценката на въздействието се предвиждат приблизително 100 милиона EUR за наука, 56 милиона EUR за публични органи и 150 милиона EUR за частния сектор.

4 | Разработване на наличните инструменти на ЕС

Държавите-членки вече събират голямо количество данни, като в някои случаи тези задължения са им наложени по законен път. Редица инструменти и действия на ЕС имат за цел да разширят достъпа до съгласуван набор от данни и наблюдения в рамките на ЕС.

Тези действия включват както задължения, така и спомагателни мерки. Макар че разликата между тях невинаги е ясно определена, в общи линии при задълженията законодателството на ЕС задължава държавите-членки да събират и групират данни, както и да осигуряват достъп до тях, докато при спомагателните мерки ЕС предоставя известна подкрепа.

4.1. Директиви на ЕС

Рамковата директива за морска стратегия⁽¹⁰⁾ задължава държавите-членки да „разработват и прилагат координирани програми за мониторинг на текущата оценка на състоянието на околната среда на своите морски води.“ За групиране на изображенията на морските басейни и европейските морета е необходимо международно

и междудисциплинарно сътрудничество. Натрупаният опит показва, че обменът на данни между различни сектори и между отделните държави-членки не се извършва по еднакъв, целесъобразен, ефикасен или бърз начин. Този обмен едва ли би бил възможен без конкретни мерки и съдействие от страна на Европейския съюз.

Директивата „INSPIRE“⁽¹¹⁾ задължава държавите-членки да приемат мерки, насочени към обмен между публичните органи на масиви от пространствени данни и свързаните с тях услуги за целите на публичните функции, а Директивата относно информацията за околната среда⁽¹²⁾ изисква от тях да разпространяват данни при поискване. Директивата относно многократната употреба на информацията в общественния сектор⁽¹³⁾ улеснява многократното използване на публични данни чрез създаването на обща законодателна рамка, уреждаща начините, по които органите от общественния сектор предоставят своята информация за многократно използване с цел отстраняване на препятствията, като например дискриминационни практики, монополни пазари и липса на прозрачност.

10 Директива 2008/56/ЕО.

11 Директива 2007/2/ЕО за създаване на инфраструктура за пространствена информация в Европейската общност.

12 Директива 2003/4/ЕО.

13 Директива 2003/98/ЕО.

Тези директиви предоставят необходимата правна основа за по-доброто използване на морските данни, а конкретно директивата „INSPIRE“ — за общите стандарти. Сами по себе си обаче те не са достатъчни. Посочените директиви не са непременно приложими към организациите без публична власт, притежаващи големи количества морски данни, като например научни и академични институции, и нямат предимство пред правата на интелектуалната собственост. Те не се занимават с наблюдения, извършвани в почти реално време, нито с архивирани данни.

При преразглеждането на Директивата за информацията от публичния сектор⁽¹⁴⁾ многократните потребители на данни в областта на географията и метеорологията са посочили високите цени, ограничителните лицензионни условия и дискриминацията като препятствия пред потенциалното многократно използване на информацията от публичния сектор. Достъпът до авангардни данни от проектите за морски изследвания по Рамковата програма на ЕС е задължителен единствено за институциите и органите на Общността, които възнамеряват да използват данните за разработване, прилагане и наблюдение на политиките в областта на околната среда.

4.2. Рамка за събиране на данни за рибните ресурси (DCF)

Новата рамка за събиране на данни, приета през 2008 г.⁽¹⁵⁾ задължава държавите-членки да събират, управляват и предоставят висококачествени данни за рибните ресурси за целите на научните консултации, подпомагащи вземането на решения за целесъобразното управление на рибните ресурси. Тези дейности се осъществяват в рамката на многогодишните национални програми, които са съфинансирани от Съюза. Новата рамка задължава държавите-членки да предоставят достъп до тези данни с оглед на консултациите, свързани с управление на рибните ресурси, научните

публикации, общественото обсъждане и участието на заинтересованите страни в разработването на политиките. Що се отнася до останалите цели, понастоящем се изисква съгласието на всички заинтересовани собственици на данни по въпросите, свързани с достъпа до данни, тяхното групиране на равнище морски басейн и многократното използване на групирани данни.

4.3. Инициатива за глобален мониторинг на околната среда и сигурността (GMES)

GMES е мащабна програма, обхващаща сушата, атмосферата и морската среда. Нейната цел е да предоставя услуги в областта на околната среда и сигурността, като акцентът е поставен върху сателитните измервания и базираните на тях продукти. Чрез проекта MyOcean се изпробват варианти за централна морска служба (Marine Core Service) на GMES. Наличните продукти са подходящи за всякаква употреба, включително търговска (дейности надолу по веригата), с изключение на „неконтролирано разпространение (телевизионно и радиоизлъчване, публикуване в интернет и др.)“.

4.4. Обща информационна система за околната среда (SEIS) и WISE-Marine

Целта на Общата информационна система за околната среда (SEIS)⁽¹⁶⁾ — подход, насърчаван от Европейската комисия и Европейската агенция за околната среда (ЕАОС) — е да модернизира и опрости наличието, обмена и използването на данните и информацията, необходими за разработването и прилагането на политиката за околната среда, според която текущите, предимно централизираните системи за отчитане на данни, биват постепенно заменени от системи, базирани на достъпа, обмена и оперативната съвместимост.

14 Повторна употреба на информацията в обществения сектор — Преразглеждане на Директива 2003/98/ЕО, Брюксел, 7.5.2009 г., COM(2009) 212 окончателен.

15 Регламент (ЕО) № 199/2008 на Съвета от 25 февруари 2008 г.

16 За обща информационна система за околната среда (SEIS), COM(2008) 46 окончателен, Брюксел, 1 февруари 2008 г.

WISE-Marine е свързаният с морската среда компонент на SEIS, предназначен да изпълнява изискванията по задълженията за докладване, предвидени в Рамковата директива за морска стратегия 2008/56/ЕО, и да информира европейската общественост за изпълнението на морските стратегии. Той ще представлява своеобразно разширение в посока към морската среда на сегашната Европейска информационна система за водите (WISE), включваща крайбрежните води.

4.5. ur-EMODnet

Мрежата ur-EMODnet, финансирана чрез подготвителните действия на морската политика (17), представлява предварителен стадий

на EMODnet (18) и трябва да подпомага професионалните среди в областта на морското дело, но основната ѝ цел е да тества концепцията за дизайн и да поощрява обратната връзка. Тематични звена (19) извършват групиране на наличните данни от различни източници, като измерват качеството им, осигуряват тяхната комплектованост с дескриптори (метаданни) като време и място на измерването, и ги предоставят на разположение чрез тематични портали. Значителна част от информацията и технологиите, използвани от тези звена, са разработени в рамките на научноизследователските програми на ЕС (20). Групираните до момента теми са обобщени в таблица 1. Тяхната оперативна съвместимост е повишена с помощта на еднакви стандарти и координационни заседания, провеждани на всеки шест месеца. Достъпът до наборите от данни, получени посредством ur-EMODnet, е неограничен. Планира се през 2011 г. да се извърши междинна, а през 2013 г. — заключителна оценка на резултатите, въз основа на които ще бъдат наべязани по-нататъшни действия.

Сама по себе си сегашната ur-EMODnet обаче не може да предостави достатъчно информация за цялостна оценка през 2013 г. Извадката е твърде малка. Покритите от тази мрежа параметри и морски басейни не са достатъчни за задоволяване на потребностите на морската общност. Прецизността е твърде ниска. Непосредственото преминаване от базираната на подготвителни действия ur-EMODnet към напълно оперативна EMODnet в прогнозирания мащаб би представлявало твърде рязка и рискована промяна (21). Ще бъде предложен регламент за финансиране на по-нататъшната работа по разработването на интегрираната морска политика за периода 2011—2013 г. Сред действията, подлежащи на финансиране съгласно този регламент, е разширяването на EMODnet.

17 Финансов механизъм, предназначен за изготвянето на предложения за бъдещи действия.

18 *European Marine Observation and Data Network* (Европейската мрежа за наблюдение и данни за морската среда).

19 Тематичните звена са консорциуми от лаборатории, натоварени с отговорността да групират данни от определен тип и да ги предоставят чрез единни портали. Понастоящем съществуват четири звена — за хидрография/ батиметрия, геология, биология и химия (вж. таблица 1). Предстои създаването на звено за физически данни.

20 Решение № 1982/2006/ЕО относно Седмата рамкова е последното в поредицата програми, финансиращи изготвянето и употребата на морски данни.

21 Оценка на въздействието за EMODnet.

4.6. Агенции на ЕС и на държавите-членки

Наред с дейностите, осъществявани от Европейската агенция за околната среда, Агенцията на Общността за контрол на рибарството и Европейската агенция по морска безопасност също са оправомощени да съдействат на Европейската комисия и на държавите-членки в прилагането на съответното законодателство на ЕС. В рамките на своите задължения те събират необходимите данни⁽²²⁾, които биха се оказали приложими към по-широк набор от цели. При условие че са спазени съответните предпазни мерки за поверителност, тези данни биха могли да получат по-масово разпространение в подходящ обобщен формат.

В събирането на данните участват също широк спектър правителствени органи от държавите-членки.

4.7. Данни за крайбрежията

Бреговите органи трябва да събират, използват и обменят информация, подпомагаща вземането на решения и ангажираността на обществото. Рамката за системите за крайбрежна информация е предвидена в препоръката на ЕС относно прилагането на интегрираното управление на крайбрежните зони⁽²³⁾.

Според определението на Евростат крайбрежните региони са стандартни статистически региони (ниво 3 от NUTS⁽²⁴⁾), в които най-малко половината население живее не по-далече от 50 km от брега⁽²⁵⁾. На това определение отговарят 446 региона, от които 372 имат брегова ивица. Електронната страница на Евростат предоставя свободен достъп до социално-икономически параметри (например индикаторите за населението и БВП) за повечето от тези региони. В някои държави като Полша, Швеция или Обединеното кралство тези региони са толкова обширни, че включват население, живеещо навътре в сушата, поради което е невъзможно да отразят характерните особености на крайбрежните общности. Опитите за събиране на по-прецизни данни се оказаха неуспешни поради непосилно високите такси, налагани от някои национални статистически служби, поради факта, че някои от тези служби не разполагат със систематичен метод за обработка на исканията за данни, както и поради невъзможността да се предоставят данни за региони, в които има само едно или две предприятия от даден отрасъл, тъй като това би нарушило изискванията за поверителност.

В съответствие с рамката за събиране на данни се събират също икономически данни, като например за приходите, разходите и заетостта във връзка с рибарството, аквакултурите

22 Като например разливи на нефт, движение на кораби и рибарска дейност.

23 Препоръка 2002/413/ЕО.

24 Описание на статистическите региони е публикувано на http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nuts/basicnuts_regions_en.html

25 Хамбург бе прибавен към списъка, макар да не отговаря на тези критерии.

и рибопереработвателната промишленост. Икономическите данни за европейските риболовни флоти се обобщават в годишен икономически доклад ⁽²⁶⁾ на национално равнище, като все по-често той се изготвя на равнище морски басейн ⁽²⁷⁾.

- Редица регионални органи работят по създаването на система за крайбрежна информация с цел управление и планиране на своите дейности. Директивата „INSPIRE“ и различни проекти Interreg ⁽²⁸⁾ вече донякъде гарантират известна оперативна съвместимост между тези системи.

Таблица 1 Принос на инициативите на ЕС към инфраструктурата за морските данни без изследователските проекти и националните инициативи. Задължения от рода на „INSPIRE“ също не са включени. Таблицата отразява само спомагателните мерки, частично финансирани от бюджета на ЕС

Параметри	събиране	групирание	приложение
Батиметрия		ur-EMODnet	WISE-Marine
Геология		ur-EMODnet	
Физика	GMES (Космос)	GMES (с изключение на крайбрежията), ur-EMODnet ⁽²⁹⁾	GMES
Рибарство (вкл. рибарския сектор)	Рамка за събиране на данни ⁽³⁰⁾	Съвместен изследователски център (и др. потребители)	МСИР ⁽³¹⁾ , НТИКР ⁽³²⁾ , ГКРСМ ⁽³³⁾
Химия		ur-EMODnet	WISE-Marine
Биология		ur-EMODnet, GMES ⁽³⁴⁾	WISE-Marine
Човешка дейност (различна от рибарство) ⁽³⁵⁾		ur-EMODnet ⁽³⁶⁾	WISE-Marine
Данни за крайбрежията		Евростат	

4.8. Предложения за подобряване на съществуващите инструменти

С цел засилване на въздействието на горепосочените инструменти и действия Комисията предлага някои подобрения:

- Комисията ще предприеме необходимите стъпки, за да осигури по-широк достъп за многократно използване до данните от програмите за регионално развитие и морски научни изследвания, подкрепени от ЕС.

- 26 Научен, технически и икономически комитет по рибарство (НТИКР). Годишен икономически доклад за европейския риболовен флот EUR 24069 – ISBN 978-92-79-13867-6.
- 27 Под „морски басейн“ се разбира басейн, в който се извършва риболовът. Това невинаги е басейнът, на чийто бряг се разтоварва уловът, или където се намира пристанището на домуване на съответните кораби.
- 28 Инициатива на Общността, насочена към поощряване на междурегионалното сътрудничество в Европейския съюз. Началото бе поставено през 1989 г., а финансирането се извършва чрез Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР).
- 29 Не са включени измервания, извършени от Космоса, поради което GMES не захранва ur-EMODnet.
- 30 Регламент (ЕО) № 199/2008 на Съвета от 25 февруари 2008 г.
- 31 Международен съвет за изследване на морето.
- 32 Научен, технически и икономически комитет по рибарство, учреден съгласно член 33 от Регламент (ЕО) № 2371/2002 на Съвета.
- 33 Генералната комисия за рибарство в Средиземно море.
- 34 Измерване от Космоса на хлорофила като ориентир за наличието на фитопланктон.
- 35 Добиване на енергия от разположени в морето инсталации, корабоплавателни пътища, добив на баластра и др.
- 36 Финансирани чрез предложения финансов регламент за интегрирана морска политика.

- При последващите действия във връзка с препоръката на ЕС относно прилагането на интегрираното управление на крайбрежните зони Комисията ще разгледа възможни бъдещи мерки, необходими за насърчаване на системи за крайбрежна информация⁽³⁷⁾.
- До 2014 г. демонстрациите за морската служба на GMES ще бъдат подкрепяни посредством темата „Космос“ от Седмата рамкова програма. Разглеждат се възможности за последващи действия.
- В краткосрочен план Комисията ще се увери, че новите правила за достъп до данните за рибните ресурси се прилагат изцяло в държавите-членки. В средносрочен и дългосрочен план ще се търсят начини за увеличаване на възможностите за достъп до данни.
- С цел да се оптимизира използването на ресурсите, WISE-Marine и EMODnet ще функционират съвместно в контекста на прилагането на Рамковата директива за морска стратегия. WISE-Marine, която по план трябва да бъде създадена до средата на 2012 г., ще събира и визуализира данни от държавите-членки относно морската среда и човешката дейност. Подобно на EMODnet, WISE-Marine ще се опира на постигнатото от WISE — съществуващата система за отчитане на данни, която държавите-членки вече използват, за да съобщават своите оценки съгласно Рамковата директива за водите.
- Комисията възнамерява да предприеме допълнителни действия за подобряване на обхвата на данните, прецизността и диапазона на групирани параметри⁽³⁸⁾,⁽³⁹⁾.
- Комисията ще гарантира, че нейните агенции разпространяват данни редовно.
- Комисията насърчава държавите-членки да последват примера и да разпространяват данните, събрани за конкретна цел, като при необходимост се извършва съответното пространствено и времево обобщение.
- Евростат ще изследва подробните параметри, свързани с населението и територията, за да предостави по-добро параметриране на крайбрежното влияние в териториалните региони за целите на статистиката.

По този начин ще бъде постигнат многостранен напредък на инициативите за отстраняване на недостатъците в европейската система за морски данни. Основните цели на тези инициативи са сходни, но не са идентични. Поради това се изискват допълнителни действия за създаването на полезно взаимодействие между различните разработки.

Комисията ще предприеме необходимите мерки за обединяване на тези инициативи, за да се гарантира безпроблемното предоставяне на морски данни и да се избегне повторемостта в работата по събиране на данните. Това включва:

- постигане на общи стандарти⁽⁴⁰⁾;
- прогресивно уеднаквяване на политиките в областта на данните. Крайната цел е да се предостави свободен достъп без ограничения на използването;
- гарантиране, че данните, групирани в контекста на инициативи като ur-EMODnet или Рамката за събиране на данни, отговарят на потребностите на Рамковата директива за морска стратегия;

37 Такива възможности се разглеждат от проекта „PEGASO“ под егидата на Седмата рамкова програма.

38 Например разширяване на геоложката карта до средиземноморското и иберийското атлантическо крайбрежие, батиметрична прецизност от една четвърт от минутата до поне една десета от минутата, включване на допълнителни пестициди.

39 Финансирани чрез предложения финансов регламент за интегрирана морска политика.

40 включително номенклатура, формати и единици. Това ще гарантира, че данните от различните инициативи могат да бъдат сравнявани и комбинирани. INSPIRE осигурява основната рамка. INSPIRE от своя страна е напълно съвместима с международните стандарти.

- конкретни действия на *ig-EMODnet* през 2010 г. ⁽⁴¹⁾ с цел групиране на събрани на място физически данни, предназначени за *GMES*, валидиране на резултатите от модели на *GMES* и включване на крайбрежните води ⁽⁴²⁾, които не попадат в обхвата на *GMES*;
- оценяване на празнотите в мрежата на наблюдение в периода 2012—2013 г., след като бъдат готови резултатите от *ig-EMODnet* и предварителния стадий на централната морска служба на *GMES*;
- предприемане на диалог с държави партньори и международни организации, за да се гарантира, че усилията на ЕС подпомагат създаването на оперативна съвместима глобална система за познания за морската среда.

5 | Към оперативна архитектура на морските данни

Независимо от достойнствата на горепосочените инструменти и действия, за интегрирането на познанията за морската среда се изискват по-решителни стъпки. Съгласуваният набор от данни, обменяни между държавите-членки, изисква целева оперативна архитектура. Нейният окончателен вид ще зависи от оперативния опит, придобит от проекти и инициативи като *ig-EMODnet* и *MyOcean*. Целесъобразно е обаче на този етап да се набележат някои елементи, които трябва да бъдат включени:

1. Понастоящем европейските морски данни се събират за конкретна цел — например сигурност на корабоплаването или управление на рибните ресурси — но целта е да се установи парадигма, при която още от самото начало се предвижда многофункционално използване.
2. Данните трябва да се поддържат възможно най-близо до източниците. Те трябва да бъдат под съответната защита в акредитирани центрове за съхранение на данни. Всяка обработка на данни, представляващи лични данни съгласно определението в Директивата за защита на данните ⁽⁴³⁾, трябва да бъде съобразена с разпоредбите на директивата.
3. Ефективната европейска инфраструктура за морските данни трябва да включва множество звена за тематично групиране на данни ⁽⁴⁴⁾, занимаващи се с „групиране“ на данните. Звената за тематично групиране на данни представляват консорциум от организации, които групира данни по конкретна тема, като например геоложки слоеве или химически замърсители.
4. Необходимо е интегрирано гледище на равнище морски басейн с оглед постигането на устойчиво опериране на системите за морско наблюдение и определяне на критичните непълноти в тях. Очаква се сътрудничество от страна на съществуващи организации с правомощия, свързани с морските басейни,

41 Финансирани чрез предложения финансов регламент за интегрирана морска политика.

42 „Крайбрежни води“ е научен термин, използван за обозначаване на води, където плитките участъци, комплексната крайбрежна топография и теченията са причина физическото моделиране да изисква много по-подробен подход, отколкото този, който в момента се предвижда в рамките на централната морска служба на *GMES*.

43 Директива 95/46/ЕО.

44 Това включва: 1) достъп до всички необработени наблюдения в определени центрове за съхранение на данни; 2) производство и разпространение на набори от данни, указващи компактността на наблюдението и качеството на данните; 3) непрекъснати (във вид на координатна система или полигонни) набори данни за цели морски басейни.

като например регионалните морски конвенции ⁽⁴⁵⁾, регионалните консултативни съвети за рибното стопанство и EuroGOOS ⁽⁴⁶⁾.

5. В отделни случаи може да се окаже целесъобразно подпомагането от страна на ЕС за инфраструктурата за морски данни и наблюдение да се прехвърли от групирането на данни към техния анализ и приложение — например за да се предоставят индикатори за състоянието на морската среда.
6. Архитектурата на познанието изисква процес на вземане на решения, при който се определя какви данни ще бъдат събирани и как ще се извърши тяхното групиране. Тя изисква и секретариат, който да ръководи процеса.

За постигането на такава инфраструктура Комисията предлага следното:

- **Познанията не са отговорност само на правителствата.** Европейската промишленост трябва да отдели подходящи ресурси, за да осигури адекватна защита на познанията, а след като търговската им стойност бъде изчерпана — тяхното по-широко разпространение.

- **Комисията ще поощрява комуникациите между националните центрове за съхранение на данните чрез редовни дискусии в рамките на своите експертни групи за морско наблюдение и данни, и посветените на морската среда интернет форуми с цел насърчаване на добрите практики в управлението и разпространението на данни.**
- **За да осигури интегрирано гледище към потребностите от наблюдение Комисията ще проучи евентуалното функциониране на контролен пункт за морските басейни ⁽⁴⁷⁾ посредством организиране на изпитания в периода 2011—2013 г.**
- **С помощта на становищата на държавите-членки, контролните пунктове за морските басейни и своите собствени експерти Комисията ще продължи да определя приоритетите за групиране на данни в ur-EMODnet, но в периода 2011—2013 г. ще разработи предложение за по-постоянно управление.**
- **Комисията ще създаде предварителен секретариат, който да ръководи работата на ur-EMODnet: ще подготвя заседания, ще прави оценки за приноса на звената за тематично групиране и контролните пунктове за морските басейни, ще се грижи за спазване на сроковете и ще изготвя годишния доклад за дейността.**

45 Конвенциите OSPAR и HELCOM, конвенциите от Барселона и Букуреш.

46 EuroGOOS е асоциация от национални правителствени агенции и научноизследователски организации, занимаващи се с оперативна океанография на европейско равнище.

47 Контролните пунктове ще извършват независими проверки на наборите от данни от всяко звено за тематично групиране, ще гарантират, че данните от различните звена са взаимно съвместими и ще определят приоритетите за допълнителни наблюдения чрез взаимодействие със заинтересованите страни по места. Тези контролни пунктове ще оперират от името на всички потребители на морски данни в рамките на съответния морски басейн и ще покриват всички инициативи на ЕС, свързани с морските данни — EMODnet, GMES, Рамката за събиране на данни и др.

6 | Направляване на процеса

По-широкият достъп до морските данни и наблюдение бе предмет на мониторинг от страна на независима група експерти в областта на събирането, групирането и приложението на морски данни. Тя подпомогна Комисията при избора на тематичните приоритети и методиката на работа. Групата ще окаже съдействие и при официалната междинна оценка, започваща през 2011 г., резултатите от която се очакват в началото на 2012 г. Оценката ще включва

количествени индикатори, измерващи усвояването на данни от предварителната ur-EMODnet от страна на учените, компетентните органи и промишлените среди. Тя ще докладва за напредъка в постигането на целите, формулирани в настоящото съобщение.

Комисията също така ще създаде експертна група на държавите-членки, за да гарантира съгласуваност с текущата работа в държавите-членки.

7 | Срокове

Предложенията, формулирани в настоящото съобщение, засягат действия, които следва да бъдат предприети от Комисията в периода 2011—2013 г. В края на този период ще се направи нова оценка на въздействието, за да се определят следващите стъпки. Комисията призовава заинтересованите страни да предоставят становищата си по този план.

Европейска мрежа за наблюдение и данни за морската среда

Оценка на въздействието

Резюме

Работен документ на службите на Комисията

SEC(2010) 999

Съдържание

1.	Формулиране на проблема	21
1.1.	Предварителна информация	21
1.2.	Защо се събират морски данни и какви са свързаните с това разходи?	21
1.3.	Трудности при групирането на данните	21
1.4.	Липса на конкуренция и иновации	22
1.5.	Неопределеност	22
1.6.	Механизми на действие	22
1.7.	Усилия, насочени към разрешаване на ситуацията	22
2.	Добавена стойност на ЕС	22
3.	Цели	23
4.	Варианти на политиката	23
4.1.	Бъдеща еволюция — вариант „бездействие“	23
4.2.	Други варианти	23
5.	Оценка на въздействията	24
5.1.	Какво трябва да направи ЕС?	24
5.2.	Кой законодателен инструмент е подходящ?	26
5.3.	Как трябва да се управлява това подпомагане?	26
6.	Контрол и оценяване	26

11 ФОРМУЛИРАНЕ НА ПРОБЛЕМА

1.1. Предварителна информация

Подобряването на познанията в областта на морското дело винаги е било основна цел за интегрираната морска политика на ЕС, която от своя страна е стратегическа цел на работния план на Комисията за 2005—2009 г.⁽¹⁾ Бяха предприети подготвителни действия с цел оценка на техническите възможности и прогнозираните разходи за създаване на Европейска мрежа за наблюдение и данни за морската среда (EMODnet).

През април 2009 г. с помощта на експертна група бе изработена пътна карта, определяща основните принципи и срокове. Заедно с това бе поставено начало на публични консултации за EMODnet⁽²⁾. Бяха получени отговорите на 300 заинтересовани страни, включително частни дружества, публични органи, международни организации и научноизследователските среди.

Целите на познанията за морската среда ще бъдат отразени в регламент, който Комисията ще предложи през 2010 г. с оглед финансиране на основите на интегрираната морска политика в периода 2011—2013 г.

1.2. Защо се събират морски данни и какви са свързаните с това разходи?

Частните дружества се нуждаят от морски данни, за да експлоатират по-ефективно ресурсите. Националните и местните органи се нуждаят от тях, за да защитават крайбрежните си ивици или да изготвят оценки за спазването на екологичните стандарти. Потребностите на учените са свързани с повишаване на познанията за океанския кръговрат и морските екосистеми.

Поради тези причини всички крайбрежни държави събират и обработват морски данни. Текущите годишни разходи на Европа за събиране и наблюдение на морски и океански данни надхвърля 1 милиард EUR⁽³⁾ за публичните организации и 3 милиарда EUR⁽³⁾ за частните организации.

1.3. Трудности при групирането на данните

Различните приложения на морските данни не могат да зависят от информация, предоставяна от един-единствен източник, която е събирана за дадена конкретна цел. Често възниква необходимост от данни от водите на повече от една крайбрежна държава.

Сглобяването на цялостна картина от големия брой организации, които съхраняват и притежават морски данни — над 50 във всяка по-голяма крайбрежна държава⁽⁴⁾ — изисква значителни усилия. От гледна точка на потребителите съществуват седем основни пречки: 1) откриване — идентифицирането на данните е невъзможно; 2) достъп — липсва разрешение за достъп до тях; 3) използване — съществуват ограничения за крайната употреба; 4) съгласуваност — срещат се трудности при комбиниране на данните; 5) цена — надвишаваща бюджета на потребителя; 6) качество — точността и акуратността са неизвестни; 7) количество — пространствената и времевата прецизност не са достатъчни за съответната цел. Почти всички заинтересовани страни, участвали в допитването през 2009 г.⁽²⁾ посочват, че всяка от тези седем пречки представлява бариера за тяхната ефективна дейност.

За разлика от интегрираната система за наблюдение фрагментираната система увеличава с минимум 25 % разходите за доставчиците на продукти и услуги⁽⁵⁾. Това не включва

- 1 Стратегически цели 2005—2009 г., Европа 2010. Партньорство за европейско обновление, просперитет, солидарност и сигурност, 26.1.2005 г., COM(2005) 12 окончателен.
- 2 Работен документ на службите на Комисията „Инфраструктура за данни за морската среда, резултати от публичните консултации“, Брюксел, 22.1.2010 г., SEC(2010) 73 окончателен.
- 3 Обосновка на тази сума се съдържа в оценката на въздействието.
- 4 Правни аспекти на договорите за поръчки по Рамката за данни за морската среда (*Legal Aspects of Marine Environmental Data Framework Service Contract*), № FISH/2006/09 – LOT2, окончателен доклад, октомври 2008 г.
- 5 Обосновка за подобряване на управлението и интегрирането на океанските и крайбрежни данни от страна на NOAA (*Business Case for Improving NOAA's Management and Integration of Ocean and Coastal Data*), Zdenka Willis, директор, програма IOOS на NOAA, януари 2009 г.

пропуснатите възможности за страните, които, след като се сблъскат с недостъпната инфраструктура за данните, решават да не разработват нови услуги.

1.4. Липса на конкуренция и иновации

Понастоящем публичните или частните организации се затрудняват да предоставят продукти или услуги, базиращи се на морски данни, освен ако самите те не са ги събрали или не поддържат тесни връзки с организацията, която е събрала данните. Това намалява броя на организациите, които имат потенциал да предлагат такива продукти или услуги, и стеснява перспективата за иновации.

1.5. Неопределеност

Липсата на ефективна инфраструктура за морските данни и разпокъсаната мрежа за наблюдение увеличават неопределеността относно бъдещото поведение на океана. Резултатите от направено проучване⁽⁶⁾ сочат, че разходите в размер на 70 милиона EUR за картографиране на моретата около Ирландия биха намалили неопределеността за промишлените среди и биха генерирали печалба от 415 милиона EUR за рибарството, аквакултурите, биологичното разнообразие, възобновяемата енергия, изследователската дейност в областта на енергетиката и агрегираните отрасли. Ако неопределеността относно бъдещото повишаване на морското равнище се понижи с 25 %, разходите за морска защита на Европа ще намалят с около 100 милиона EUR на година. Климатът на Земята зависи от океанския кръговрат, от което следва, че свързаните със сушата отрасли също биха спечелили от подобряването на морските данни; това не е достатъчно условие за гарантирането на по-точно сезонно прогнозиране, но е част от необходимите изисквания.

1.6. Механизми на действие

Организациите, които искат от други организации да предоставят достъп до данните си, невинно са съгласни да оповестят своите собствени данни, тъй като те могат да им осигурят конкурентно предимство чрез преференциален достъп до данните при предлагането на продукти, разработени въз основа на тези данни.

1.7. Усилия, насочени към разрешаване на ситуацията

ЕС прие законодателни мерки, задължаващи администрациите да подобрят достъпа до своите данни. Задълженията за публичните органи са въведени посредством мерки като директивата „INSPIRE“⁽⁷⁾, директивата за информация за околната среда⁽⁸⁾ и директивата за информацията от публичния сектор⁽⁹⁾.

Посредством Рамката за събиране на данни ЕС предоставя финансова подкрепа за събирането на данни за рибните ресурси. Глобалният мониторинг на околната среда и сигурността (GMES)⁽¹⁰⁾ цели създаването на централна морска служба, функционираща на базата на сателитни данни. С помощта на последователни научноизследователски програми на ЕС бяха разработени каталози за морски данни, улесняващи тяхното идентифициране, и процедури за качество за измервателните лаборатории. В момента държавите-членки започват да привеждат в ред своите инфраструктури за морски данни.

2 | ДОБАВЕНА СТОЙНОСТ НА ЕС

Групирането на изображения на морските басейни изисква международно и интердисциплинарно сътрудничество. По-малко от 3 % от 300 консултирани професионалисти изразиха

6 Price Waterhouse Cooper, „Доклад за оценка на проучените варианти за картографиране на морето по програмата INFOMAR“ (INFOMAR Marine Mapping Survey Options Appraisal Report). юни 2008 г.

7 Директива 2007/2/ЕО за създаване на инфраструктура за пространствена информация в Европейската общност.

8 Директива 2003/4/ЕО.

9 Директива 2003/98/ЕО.

10 Глобален мониторинг на околната среда и сигурността (GMES): за повече сигурност на планетата, Брюксел, 12.11.2008 г., COM(2008) 748 окончателен.

несъгласие с твърдението, че „без устойчива подкрепа от страна на ЕС ще е изключително трудно да се построи устойчива европейска инфраструктура“.

3| ЦЕЛИ

Могат да бъдат обособени три конкретни цели:

1. Намаляване на оперативните разходи и закъсненията за потребителите на морски данни, което ще доведе до следните резултати:
 - (а) ще се помогне на частния сектор да стане по-конкурентоспособен в условията на глобалната икономика;
 - (б) ще се повиши качеството на публичното вземане на решения на всички равнища;
 - (в) ще се даде тласък на морските научни изследвания.
2. Повишаване на конкуренцията и иновациите сред потребителите на морски данни чрез разширяване и ускоряване на достъпа до съгласувани морски данни с проверено качество.
3. Намаляване на неопределеността в познанията за океаните и моретата, с което ще се осигури по-солидна основа за управление на бъдещите промени.

4| ВАРИАНТИ НА ПОЛИТИКАТА

4.1. Бъдеща еволюция — вариант „бездействие“

Повечето съществуващи правила за достъп до морски данни и за тяхното използване се спазват⁽¹¹⁾. Тези правила обаче не се прилагат автоматично към публичните органи без публична власт, каквито са университетите. Също така те не надделяват над правата на интелектуалната собственост или над задълженията на

някои национални агенции да налагат такси за възстановяване на разноските. Научноизследователските проекти и проектите за териториално сътрудничество на ЕС са с ограничена продължителност. След приключване на проектите поддържането на каталозите се прекратява, а партньорствата се разпадат.

Без допълнителни действия от страна на ЕС сегашната инфраструктура ще продължи да наказва потребителите, да възпрепятства иновациите и да ограничава възможността на ЕС да се подготви за променяща се морска система.

4.2. Други варианти

4.2.1. Какво трябва да направи ЕС?

За превръщането на морските данни в познание и информация са необходими три мащабни стъпки: А) наблюдение и събиране; Б) групиране на данните с цел предоставяне на пълни и съгласувани данни за морските басейни с проверено качество; В) използване на данните за предоставяне на услуги или индикатори — например за бреговата ерозия, рибните популации или риска от цунами.

Би било изключително трудно обаче да се посочат аргументи, според които ЕС следва да подкрепи събирането на данни, без да има яснота относно данните, които вече се събират, какви са съществуващите непълноти и къде е насочено най-голямото търсене от страна на потребителите. Също така ще е невъзможно да се разработят индикатори или продукти с добавена стойност, без да бъдат групирани и обработени данните, които съставляват тези индикатори. Поради тези причини вариантите за ЕС са следните:

1. ГРУПИРАНЕ на данните с оглед осигуряване на достъп до последователни и надеждно съхранявани данни с проверено качество за цели морски басейни на пределни разходи.
2. СЪБИРАНЕ — този вариант е същият като 1), но към него са прибавени системи за наблюдение и събиране на данни — това

11 Правни аспекти на договорите за поръчки по Рамката за данни за морската среда (*Legal Aspects of Marine Environmental Data Framework Service Contract*), № FISH/2006/09 – LOT2, окончателен доклад, октомври 2008 г.

може да се извършва автоматично чрез постоянно акостирали или неподвижно оборудвани съоръжения, или чрез вземане на проби от моретата, които се подлагат на лабораторен анализ.

3. ПРИЛОЖЕНИЕ — този вариант е същият като 1), но към него е прибавено използването на данните с цел предоставяне на индикатори — например за качеството на околната среда, бреговата ерозия, рибните популации или риска от цунами.

Целта на EMODnet е да предостави основна инфраструктура, която да бъде използвана за множество приложения. От друга страна превръщането на данните в насочени към клиента продуктови приложения трябва да представлява търговска и конкурентна дейност, позволяваща на публичните и частните организации да получават данни от най-добрите източници, и да ги комбинират и обработват с цел специализирана употреба. Поради тази причина вариант 3 бе отхвърлен.

4.2.2. Кой е най-подходящият законодателен инструмент?

Най-важното решение, което трябва да се вземе при избора на законодателен инструмент, засяга поделянето на тежестта между ЕС и държавите-членки. Това може да се осъществи чрез регламент, директива или препоръка.

4.2.3. Как трябва да се управлява това подпомагане?

EMODnet трябва да обедини европейските институции в устойчива рамка, съобразена с интересите на потребителите на данни. Следователно всички мерки за финансиране трябва да са насочени към тези институции. Макар че е възможно управлението да се извършва по множество начини, могат да се обособят два основни варианта:

1. Продължаване на досегашната работа в специфични области като рибарство или Космос чрез научноизследователски проекти с ограничена продължителност или *ad hoc* регулаторни мерки.

2. Създаване на секретариат — който може да е съществуваща организация или новоучреден орган — за управление на мрежата.

5 | ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЯТА

5.1. Какво трябва да направи ЕС?

5.1.1. Оперативни разходи

Вариант 1 — „групиране“ ще намали работата по откриване и оценка на данните. Когато свързаните с тях разходи представляват проблем, приемането на пределни разходи вместо покриване на разходите също ще намали разходите. Вариант 2 — „събиране“ може да намали необходимостта от допълнителни наблюдения с оглед постигане на изискваната прецизност.

5.1.2. Конкуренция

Вариант 1 — „групиране“ ще повиши конкуренцията, тъй като организациите, занимаващи се със събиране на данни, вече няма да се ползват с облагодетелствано положение при предоставянето на тези продукти. Това ще позволи разработването на иновативни услуги. Вариант 2 — „събиране“ няма да донесе значителни ползи по отношение на конкуренцията.

5.1.3. Неопределеност

По-добрата измервателна инфраструктура ще намали неопределеността в бъдещото поведение на океаните. Това ще осигури по-голяма яснота за деловите среди и публичните органи при планиране на техните бъдещи действия.

По-широкият достъп до съществуващи данни ще намали неопределеността. Въпреки това съществува осезателна необходимост от повече данни. Следователно вариант 2 — „събиране“ предлага допълнителни ползи в сравнение с вариант 1 — „групиране“. Тъй като адаптирането към неопределеното бъдеще е трудна задача, и предвид обстоятелството, че климатът на Земята зависи от Световния океан, осигуряването на по-добра система за морско наблюдение вероятно е най-ефективният начин, по който ЕС може да помогне на Европа да се нагоди към изменението на климата.

5.1.4. Разходи за изпълнение

Функционирането на нова инфраструктура е свързано с нови разходи, които ще трябва да бъдат оправдани от гледна точка на нетните ползи.

В първоначалните оценки за вариант 1 — „групирание“ се посочват годишни разходи в размер на 20 милиона EUR в продължение на десет години, а след това — 11 милиона EUR за поддръжка и модернизиране. Разходите могат да бъдат компенсирани, като се намали финансирането от научноизследователския бюджет на Общността за проекти, демонстриращи надеждността на инфраструктурата за морски данни⁽¹²⁾.

Разходите за вариант 2 — „събиране“ зависят от амбициозността на целите. Нерядко програмите за контрол предоставят по-скоро дълготрайна полза за Европа, отколкото отговор на текущи потребности на съответната държавачленка. Годишните разходи по Програмата за непрекъснато записване на данните за планктона (*Continuous Plankton Recorder*), която предоставя единствени по рода си наблюдения за екологията и биогеографията на планктона в Атлантическия океан, са 1,8 милиона EUR. Необходими са 3 милиона EUR годишно за финансиране на европейския компонент (8 милиона EUR годишно) от Euro-argo — световната система за наблюдения на океана на място чрез самостоятелни

измервателни буйове. Другите разходи ще бъдат по-високи. Създаването на Европейска мултидисциплинарна обсерватория на морското дъно ще струва около 240 милиона EUR, като годишните оперативни разходи ще са в размер на 32 милиона EUR. Прогнозите сочат, че разработването на цялостно многолъчово хидролокаторно картографиране на водите на държавите-членки на ЕС ще струва около 50 милиона EUR годишно за следващите 20 години. По този начин допълнителните разходи за вариант 2 в сравнение с вариант 1 ще бъдат между 10 милиона и 90 милиона EUR на година.

Ще бъде необходима повече информация, преди окончателно да бъде избран вариантът, който ще бъде приложен. Комисията предлага нов финансов инструмент за морската политика, от който в периода 2011—2013 г. ще бъдат отделени 7,5 милиона EUR годишно за познания за морската среда. Това не само ще осигури основа за по-целесъобразни решения, но също така ще подпомогне целите на инициативата за познания за морската среда.

5.1.5. Субсидиарност

Както бе посочено в раздел 2, транснационалното естество на въпроса е сериозно основание за предприемане на действия на равнището на ЕС. Този аргумент е очевидно приложим към вариант 1 — „групирание“.

Таблица 1 Оценка на годишните разходи и печалби по оперативната Европейска мрежа за наблюдение и данни за морската среда

ВЪЗДЕЙСТВИЕ	Разход или печалба	Вариант 1 — подпомагане за обработката и групирането на данни (годишно)	Вариант 2 — подпомагане за събирането на данни (допълнение към вариант 1)
Понижени оперативни разходи	Печалба	300 Млн EUR	
Засилена конкуренция	Печалба	60 Млн—200 млн EUR	
Понижена неопределеност	Печалба		220 Млн EUR
Повишени разходи за изпълнение	Разход	20 Млн EUR ⁽¹³⁾	10 Млн—90 млн EUR

12 SEADATANET и др.

13 При приемането на десетгодишна програма за изграждане на EMODnet с прецизност 10 пъти по-висока от сегашната ug-EMODnet.

Що се отнася до вариант 2 — „събиране на данни“, въпросът е по-сложен. Всяка подкрепа от страна на ЕС не бива да пречи на държавите-членки да изпълняват своите морални или законови задължения по събирането на данни. Въпреки това съществуват прецеденти. ЕС вече предоставя около 40 милиона EUR за събирането на данни за рибните ресурси и средно 44 милиона EUR⁽¹⁴⁾ на година за сателитни данни.

Аргументът в полза на субсидиарността при вариант 2 е най-силен при случаите, в които допълнителният контрол трябва да се проведе извън водите на държавите-членки. Това обаче не е необходимо условие, тъй като от морските наблюдения се възползват не само държавите, в чиито води се провеждат те.

5.1.6. Пропорционалност

И при двата варианта действията на ЕС ще осигурят добавена стойност към усилията на държавите-членки с допълнителни ресурси между 2 % и 5 % от текущите разходи, които те вече правят. Тъй като тези ресурси ще позволят на държавите-членки да постигнат по-ефективно своите цели, те са пропорционални. Данните, които са събрани и неизползвани, представляват пропусната възможност.

5.2. Кой законодателен инструмент е подходящ?

Дефинирането на конкретни функции на органите в рамките на мрежата изисква определяне на задължителни роли. Поради тази причина препоръките и становищата не са целесъобразни. Транспонирането в националното право, изисквано от директивите, може да доведе до по-голяма административна тежест в сравнение с регламентите. С оглед на спомагателните мерки, определящи разходните програми или участието на агенции на европейско равнище, е необходим регламент.

5.3. Как трябва да се управлява това подпомагане?

Ако всичко продължи както досега, приносът към разрешаването на набелязаните проблеми ще е нулев.

В хода на публичните консултации бяха идентифицирани редица организации, които са в състояние да предоставят седалище за секретариата, но никоя от тях не показва ясно предимство. Следователно най-подходящият начин за намиране на оптимално решение е чрез тръжна процедура.

6 | КОНТРОЛ И ОЦЕНЯВАНЕ

Въз основа на принципите, според които индикаторите трябва да бъдат количествени и да не налагат значителна тежест върху събирането на данни, се предлага следното:

Индикатори за ресурсите

Ресурсите, използвани за управление на мрежата, се разпределят по следния начин:

- разходи за персонал на Комисията;
- разходи за секретариат;
- ресурси, предоставени за групиране и обработка на данни;

Индикатори за количественото изражение на мерките

- брой параметри, за които е налице цялостна картина на европейското усилие за наблюдение;
- брой параметри, предоставени за изтегляне на данни за цели морски басейни.

14 Посредством GMES и ако се приеме, че около 40 % са предназначени за наблюдение на моретата и океаните (вътрешно съобщение на ГД „Предприятия и промишленост“).

Индикатори за въздействието

(за измерване на подобрението в оперативната ефективност)

- брой частни дружества, които теглят данни чрез EMODnet;
- брой публични администрации, които теглят данни от EMODnet;
- брой публикации в областта на морските науки от европейски автори, поместени в „Nature“ и „Science“.

(за измерване на повишената конкуренция) среден брой кандидати за поръчки за услуги от Комисията, за които са необходими морски данни.

(за измерване на понижението на неопределеността) набор от стойности за повишаване на морското равнище за 50 години, използвани в оценки на стратегиите за морска отбрана на Обединеното кралство и Нидерландия.

Експертната група за морско наблюдение и данни ще продължи да съветва Комисията относно ефективността на EMODnet и да посочва недостатъците, които трябва да бъдат отстранени.

Европейска комисия

Познания за морската среда 2020 – Морски данни и наблюдение за интелигентен и устойчив растеж

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз

2010 г. — 27 стр. — 21 × 29,7 см

ISBN 978-92-79-16443-9

doi:10.2771/58344

КАК ДА СЕ СДОБИЕМ С ПУБЛИКАЦИИТЕ НА ЕС?

Безплатни публикации:

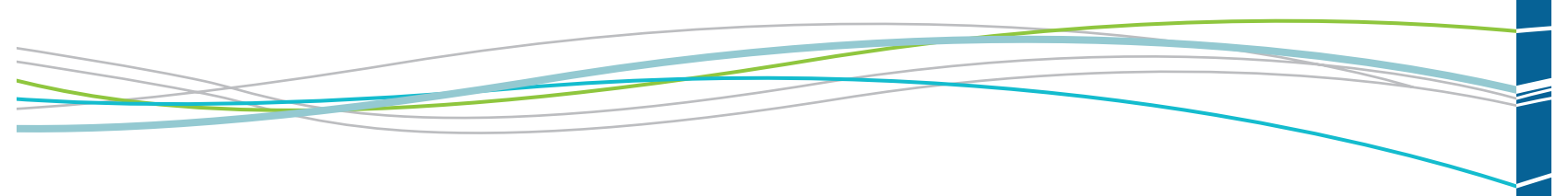
- чрез EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- от представителствата или делегациите на Европейския съюз.
Можете да получите координатите им, като посетите следния адрес:
<http://ec.europa.eu> или като изпратите факс на следния номер: +352 2929-42758.

Платени публикации:

- чрез EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Платени абонаменти (например годишните издания на сериите на *Официален вестник на Европейския съюз*, *Сборника съдебна практика на Съда на Европейския съюз*):

- чрез някой от търговските представители на Службата за публикации на Европейския съюз (http://publications.europa.eu/others/agents/index_bg.htm).

■ Служба за публикации

